

PROGRAM WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNY

Publicznej Szkoły Podstawowej w Bidzinach

Rok szkolny 2021/2022

Motto

„Pierwszą rzeczą musi być zawsze dobro dziecka. Ono musi czuć się kochane, ale też czuć się bezpieczne. Wiedzieć, co może, a czego nie wolno mu robić.”

Jan Paweł II, Przemówienie w UNESCO (02.06.1980).

Podstawa prawna:

- * Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- * Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- * Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 2215 ze zm.).
- * Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.).
- * Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1082).
- * Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.).
- * Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.).
- * Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 1446 ze zm.).
- * Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).

- * Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2021/2022.
- * „Wytyczne MEiN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych – tryb pełny stacjonarny” - zbiór zaleceń uwzględniający sytuację epidemiologiczną, w tym dotyczących pomocy psychologicznej w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19.
- * Statut Publicznej Szkoły Podstawowej w Bidzinach.

Ponadto wykorzystano:

- * Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego” – sporządzony na zlecenie MEiN (oparty na wynikach badań wśród uczniów, rodziców, nauczycieli w okresie kwiecień 2020 – styczeń 2021).

WPROWADZENIE

1

Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.

Kluczową rolę w tak rozumianym procesie wspierania ucznia w rozwoju spełnia **osoba wspierająca – czyli nauczyciel**.

Profilaktyka to kompleksowa interwencja kompensująca niedostatki wychowania, która obejmuje równoległe trzy obszary działania:

- wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi jego prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu (czyli budowanie odporności i konstruktywnej zaradności);
- ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia;
- inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi oraz umożliwiają prowadzenie zdrowego stylu życia.

Zachowania ryzykowne - różne nieprawidłowe zachowania ucznia niebezpieczne zarówno dla zdrowia fizycznego i psychicznego, jak i dla jego otoczenia społecznego (K. Ostaszewski, 2003).

Czynniki ryzyka – cechy, sytuacje, warunki sprzyjające powstawaniu zachowań ryzykownych i zaburzeń.

Badania przeprowadzone w ubiegłych latach wskazują, iż problemy występujące w szkole dotyczą głównie:

- naruszania przez uczniów dyscypliny szkolnej;
- niskiej motywacji do uczenia się i podejmowania aktywności na terenie szkoły;
- niskiej frekwencji na niektórych zajęciach;
- znajomości i przestrzegania zasad dobrego wychowania;
- odpowiedzialności za otoczenie i estetykę szkoły;
- zarządzania sobą w czasie wolnym;

- radzenia sobie ze stresem szczególnie w czasie pandemii koronawirusa;
- słaba odporność na frustrację;
- współpracy z rodzicami;
- umiejętności interpersonalnych;

- zaburzona struktura rodziny;
- wysoki poziom lęku i niepokoju;
- niepowodzenia szkolne;
- słabe więzi nauczycieli z uczniami szczególnie w czasie pandemii;
- łatwy dostęp do środków odurzających.

Z tego względu ważne jest, by dostrzegać w życiu dziecka występowanie czynników sprzyjających zachowaniom problemowym oraz reagować i tym samym zapobiegać dalszemu kumulowaniu się ryzyka.

Czynniki chroniące – cechy, sytuacje, warunki zwiększające odporność jednostki na działanie czynników ryzyka. Najważniejsze czynniki chroniące (za J. Szymańską 2015):

- silna więź z rodzicami
- jasne zasady zachowania
- zainteresowanie nauką szkolną
- wsparcie rówieśników przestrzegających wartości i zasad zachowania
- konstruktywna aktywność mediów

Profilaktyka w szkole jest działaniem koniecznym, a szkoła bez profilaktyki staje się środowiskiem niebezpiecznym wychowawczo dla uczniów.

WSTĘP

Program Wychowawczo - Profilaktyczny szkoły dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów, obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym. Tworzy on spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej. Wychowawcy klas realizują zadania zawarte w programie wychowawczo-profilaktycznym na godzinach z wychowawcą, a nauczyciele - na zajęciach edukacyjnych.

Program wychowawczo- profilaktyczny obejmuje wytyczne polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2021/2022:

1. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, m.in. przez właściwą organizację zajęć edukacyjnych wychowanie do życia w rodzinie oraz realizację zadań programu wychowawczo-profilaktycznego.
2. Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego i dbałości o zdrowie.
3. Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenia w dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii oraz poznawania polskiej kultury, w tym osiągnięć duchowych i materialnych. Szersze i przemyślane wykorzystanie w tym względzie m.in. wycieczek edukacyjnych.

4. Podnoszenie jakości edukacji poprzez działania uwzględniające zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów, zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, szczególnie w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19 w celu zapewnienia dodatkowej opieki i pomocy, wzmacniającej pozytywny klimat szkoły oraz poczucie bezpieczeństwa. Roztropne korzystanie w procesie kształcenia z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne.
5. Wdrażanie Zintegrowanej Strategii Umiejętności – rozwój umiejętności zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej, w tym uczeniu się dorosłych.
6. Wzmocnienie edukacji ekologicznej w szkołach. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym. Program powstał w oparciu o obserwacje, ankiety, konsultacje z rodzicami, nauczycielami, Radą Rodziców i Samorządem Uczniowskim.

Kierunki zmian podstawy programowej:

- Wzmocnienie wychowawczej i profilaktycznej funkcji szkoły poprzez szersze uwzględnienie w podstawie programowej zadań wychowawczo-profilaktycznych.
- Poszerzenie problematyki edukacji dla bezpieczeństwa, w tym o ratownictwo medyczne.
- Ustalenie zakresu treści nauczania i liczby godzin zajęć poszczególnych przedmiotów, umożliwiających nauczycielom rozwijanie umiejętności pracy zespołowej uczniów, rozwiązywanie problemów i realizację projektów edukacyjnych.

ROZDZIAŁ I

Misja i wizja szkoły

Misja

Naszym celem jest stworzenie: „Szkoły zorientowanej na potrzeby uczniów i potrzeby współczesnego świata”.

Stawiamy sobie następujące zadania:

- Uczymy dzieci jak się uczyć, w sposób aktywny z naciskiem na samodzielne i odpowiedzialne uczenie się.
- Rozwijamy zainteresowania uczniów, wzmacniamy poczucie własnej wartości poprzez różnorodne formy nauczania i spędzania czasu wolnego.
- Kształtujemy poczucie odpowiedzialności za własne czyny i decyzje.

- Wychowujemy w oparciu o uniwersalne wartości etyczne i moralne, w tym wartości narodowe i tradycje regionalne.
- Promujemy zdrowy styl życia poprzez organizowanie wycieczek turystycznych, lekcji w terenie, zajęć sportowych i rekreacyjnych.
- Podejmujemy działania na rzecz ochrony środowiska.
- Tworzymy szkołę bezpieczną, przyjazną, wolną od agresji, przemocy, wulgaryzmów oraz uzależnień.
- Wspomagamy ucznia w zrozumieniu sensu życia rodzinnego.
- Diagnozujemy potrzeby rozwojowe dziecka oraz stwarzamy warunki do ich wyeliminowania.
- Uczymy dzieci tolerancji, wrażliwości, otwartości, asertywności, aktywności w życiu kulturalnym i społecznym.

Wizja

Szkoła naszych marzeń to:

1. Szkoła bezpieczna i przyjazna uczniowi, wolna od agresji i przemocy.
2. Szkoła w pełni demokratyczna i samorządna, w której każdy uczeń jest współtwórcą i gospodarzem.
3. Szkoła przygotowująca uczniów do startu w dorosłe życie.
4. Szkoła, w której panuje serdeczna atmosfera, wszyscy otoczeni są życzliwością i wzajemnym szacunkiem.
5. Szkoła, w której uczniowie wierzą we własne możliwości, mogą rozwijać swoje talenty i zainteresowania.
6. Szkoła, która integruje środowisko szkolne i lokalne w celu rozbudzenia aktywności na rzecz jej rozwoju.
7. Szkoła, w której pracownicy i uczniowie mają zapewnione dobre warunki pracy i nauki.
8. Szkoła, w której nauczyciele są nastawieni na jakość kształcenia, są kreatywni i otwarci na zmiany, pozytywnie motywują uczniów do pracy, zachęcają do poszukiwań, samodoskonalenia i samokształcenia.
9. Szkoła, w której nauczyciele mają zabezpieczone warunki do podnoszenia kwalifikacji, potrafią pracować w zespołach i wykorzystywać zdobytą wiedzę w praktyce.
10. Szkoła dobrze zorganizowana, sprawnie funkcjonująca zarówno dla uczniów i rodziców, jak i pracowników.
11. Szkoła, w której „Wszyscy ucą się razem i od siebie wzajemnie”.

Wizja ucznia - absolwenta

Uczeń nabywa w naszej szkole cech ważnych dla prawidłowego funkcjonowania w przyszłym życiu dorosłym i zawodowym:

Kultury na co dzień, czyli jak obycie ułatwia życie – uczeń kieruje się kulturalnymi zachowaniami, radzi sobie w sytuacjach problemowych, rozstrzyga wątpliwości i problemy moralne zgodnie z przyjętą hierarchią wartości, potrafi dokonać samooceny, prezentuje własny punkt widzenia i uwzględnia poglądy innych ludzi;

Odpowiedzialności – uczeń pełnoletni wie co tzn. wiarygodność, odpowiada za swoje wyniki w nauce, za skutki podejmowanych decyzji, podporządkowuje się określonym zasadom życia społecznego, dba o zdrowie i życie własne i innych;

Znajomości etyki zawodowej danej grupy zawodowej – uczeń odróżnia prawdę od kłamstwa, umie współdziałać z innymi, rozumie sens praw i obowiązków, szanuje siebie i innych, szanuje dobro wspólne, dba o estetyczny wygląd własny i otoczenia.

Model absolwenta. Pełnowartościowy człowiek, który:

- samodzielnie korzysta z różnych źródeł wiedzy,
- posiada własne zainteresowania i rozwija je w miarę swoich możliwości,
- zna normy dobrego zachowania i według nich postępuje,
- potrafi odróżnić dobro od zła,
- jest tolerancyjny wobec innych poglądów, orientacji religijnych czy politycznych,
- szanuje swój kraj i jego tradycje,
- zna swoje słabe strony i potrafi nad nimi pracować,
- włącza się w działania na rzecz innych ludzi, zwierząt i otaczającego środowiska,
- prowadzi zdrowy styl życia wolny od nałogów,
- potrafi aktywnie spędzać wolny czas,
- jest asertywny, obowiązkowy i odpowiedzialny,
- umie żyć we współczesnym świecie.

ROZDZIAŁ II

Zadania Programu Wychowawczo – Profilaktycznego

1. Założenia ogólne

Działalność wychowawczo - profilaktyczna w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych szczególnie w czasie pandemii,
- 2) psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności,
- 3) społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych,
- 4) aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

2. Cele ogólne

Podstawowym celem szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest:

Wyrównywanie szans wszystkich uczniów poprzez dążenie do wszechstronnego rozwoju osobowego wychowanka w wymiarze intelektualnym, fizycznym, psychicznym, zdrowotnym i społecznym poprzez :

1. **wspomaganie i wspieranie** naturalnego rozwoju wychowanka poprzez: zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, rozwijanie indywidualnych potencjałów i możliwości, budowanie wspierającej relacji nauczyciel-uczeń; wskazywanie mocnych i słabych stron;
2. **kształtowanie sposobu myślenia i postaw** uznawanych za pożądane poprzez: kreowanie i wskazywanie wzorców, przekazywanie wartości istotnych z punktu widzenia kultury i relacji międzyludzkich, kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych;
3. **profilaktyka** zachowań ryzykownych poprzez: diagnozowanie zagrożeń, wyposażanie uczniów w wiedzę i umiejętności pomagające w radzeniu sobie z tymi zagrożeniami, proponowanie alternatywnych sposobów funkcjonowania, ochrona przed bezpośrednimi niebezpieczeństwami;
4. **korekcja deficytów i urazów** powstałych w toku wcześniejszego wychowania poprzez: diagnozę deficytów, stwarzanie takich sytuacji, by uczeń mógł zdobywać doświadczenia korygujące dotychczasowe urazy, udzielanie wsparcia terapeutycznego.

3. Cele szczegółowe:

1. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej, świadomości swoich praw i obowiązków. Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia.
2. Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi. Wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i w grupie rówieśniczej. Kształtowanie postaw, respektowanie norm społecznych i wychowanie do wartości.
3. Wspieranie rozwoju intelektualnego, przygotowanie do odbioru dóbr kultury i sztuki, upowszechnianie czytelnictwa, szanowanie dorobku narodowego przy jednoczesnym otwarciu się na wartości europejskie. Zapobieganie zachowaniom agresywnym.
4. Kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych, umiejętności dokonywania wyboru zachowań chroniących zdrowie własne i innych ludzi, propagowanie ekologicznego stylu życia. Motywowanie do zdrowego stylu życia.
5. Wspomaganie, w miarę posiadanych zasobów, wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia, z uwzględnieniem jego indywidualnej sytuacji. Zapewnienie mu bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego. Wspieranie ucznia w procesie nabywania wiedzy, sprawności, postaw i nawyków, które zapewniają mu przygotowanie do racjonalnego i godnego życia oraz kontynuacji nauki na dalszym etapie.

4. Diagnoza sytuacji wychowawczej i profilaktycznej

Publiczna Szkoła Podstawowa w Bidzinach liczy 8 oddziałów (klas I-VIII) oraz 3 oddziały przedszkolne.

Systematycznie każdego roku przeprowadzana jest diagnoza środowiska, analizuje się potrzeby i zasoby szkoły z obszaru wychowania i profilaktyki w szkole na podstawie:

- wyników ewaluacji wewnętrznej,
- ankiety skierowanej do uczniów, rodziców i nauczycieli na temat oczekiwań w realizacji treści wychowawczych i profilaktycznych,

- wniosków i analiz z pracy zespołów klasowych, zespołów przedmiotowych,
- ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczo-profilaktycznego realizowanego w roku szkolnym 2020/2021,
- spostrzeżeń i uwag wychowawców na temat klasy,
- analizy dokumentacji szkolnej,
- obserwacji bieżących zachowań uczniów na terenie szkoły, analiza uwag wpisanych do dziennika,
- sprawozdań semestralnych opracowanych przez wychowawcę.

W wyniku analiz wyłoniono następujące obszary problemowe:

1. Zwracać większą uwagę na dobre zachowanie, chwalić i nagradzać pozytywne zachowania, dyskutować na lekcjach wychowawczych na temat szacunku i życzliwości wobec siebie. Podkreślać wagę zasad i norm społecznych oraz wyjaśniać różnicę pomiędzy skarżeniem a poinformowaniem o wyrządzonej krzywdzie.
2. Zwracać uwagę podczas wszystkich lekcji na wzajemny szacunek i zachowanie uczniów. W razie problemów z dyscypliną stosować bezpośrednie rozmowy nauczyciela z rodzicami ucznia sprawiającego kłopoty (nie tylko wychowawca).
3. Na bieżąco informować rodziców o sytuacji wychowawczej, aby mieli szansę odpowiednio zareagować.
4. Ograniczyć konflikty, złe samopoczucie i poczucie wstydu na zajęciach wychowania fizycznego
5. Dostrzegać i reagować na potrzeby i trudności dziecka.
6. W dalszym ciągu dostarczać uczniom wiedzy o szkodliwości używek: palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze).
8. Nadal prowadzić działania z zakresu cyberprzemocy, zagrożeń płynących z Internetu (uzależnienie, udostępnianie danych, kradzież danych, spotkania z nieznajomymi).

- W szkole uczniowie zapoznają się z negatywnym wpływem szkodliwych substancji dla zdrowia.
- W szkole podejmowane są działania wychowawczo-profilaktyczne, które mają zapobiegać zagrożeniom dotyczącym nadużywania substancji psychoaktywnych.
- W dalszym ciągu poprzez programy profilaktyczne oraz pogadanki z wychowawcami, psychologiem i pedagogiem szkolnym należy informować uczniów o konsekwencjach sięgania po alkohol, papierosy i środki odurzające.
- Należy położyć nacisk na uświadamianie rodziców i uczniów odnośnie szkodliwości napojów energetycznych.
- Cały czas należy wykształcać wśród uczniów umiejętność asertywności oraz umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji oraz odpowiedzialności za ich skutki.

5. Struktura oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych

1. Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego i profilaktycznego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,

- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły.

2. Rada Pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt Programu Wychowawczo-Profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą Rodziców,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- uczestniczy w realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,

3. Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia,
- udzielają wsparcia w sytuacjach kryzysowych i konfliktowych.

4. Wychowawcy klas:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy

na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,

- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z obowiązującymi w szkole dokumentami i procedurami, zwyczajami i tradycjami,
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych.

5. Pedagog /psycholog z poradni psychologiczno – pedagogicznej:

- diagnozuje środowisko wychowawcze,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach,
- współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

6. Rodzice:

- w pierwszym rzędzie odpowiedzialni za wychowanie swego dziecka – naszego ucznia,
- monitorowanie potrzeb i oczekiwań rodziców wobec programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły,
- rozmowy i konsultacje indywidualne;
-

- dyskusje podczas wywiadówek klasowych; anonimowe sondaże ankietowe.
-
- psychoedukacja: wykłady o tematyce wychowawczej z udziałem pedagoga/psychologa z poradni psychologiczno – pedagogicznej,
-
- współtworzą Program Wychowawczo-Profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- Rada Rodziców uchwała w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Program Wychowawczo-Profilaktyczny szkoły.

7. Samorząd Uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z wychowawcami i Radą Pedagogiczną,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

6. Adresaci i realizatorzy programu

1. Adresatami niniejszego programu są:
 - wszyscy uczniowie naszej szkoły;
 - rodzice – w pierwszym rzędzie odpowiedzialni za wychowanie swego dziecka – naszego ucznia;
 - Nauczyciele i wychowawcy, którzy jednocześnie pełnią rolę realizatorów tego programu.
2. Działania adresowane do wszystkich uczniów:

- zapoznanie uczniów z obowiązującymi w szkole regulaminami, w tym z ich prawami i obowiązkami, omówienie na lekcjach wychowawczych organizacji pracy szkoły, podstawowych zapisów Statutu, WSO i Programu Wychowawczo-Profilaktycznego;
- propagowanie szacunku dla kultury, tradycji i zdrowego stylu życia, udział w tradycyjnych świętach i obrzędach narodowych, lokalnych i szkolnych;
- budowanie poczucia przynależności do społeczności szkolnej;
- budowanie i aktywizowanie zespołu klasowego.

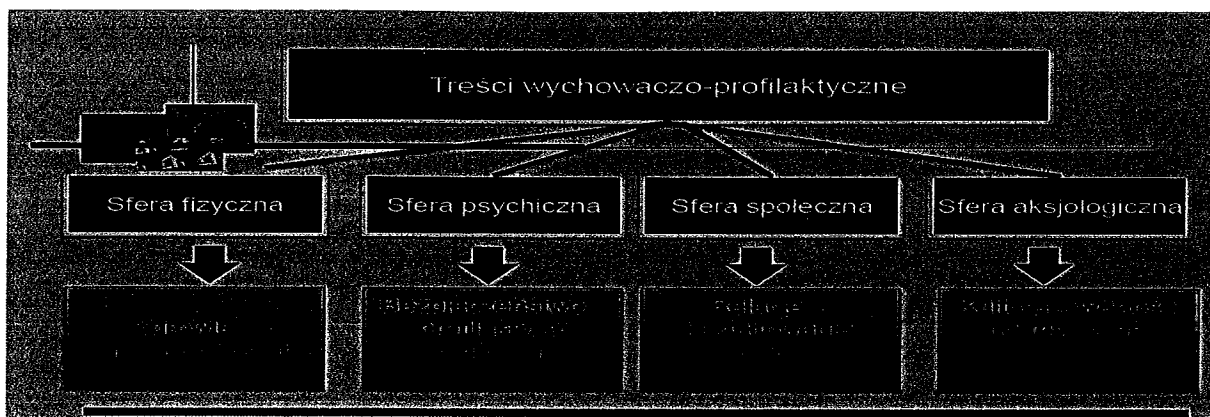
7. Zagadnienia i działania planowane w związku z kornawirusem

Rozmowy z uczniami na temat bezpieczeństwa w różnych środowiskach: w domu, poza domem np. sklepy, poradnie, obiekty sportowe w czasie nauki stacjonarnej lub zajęć szkolnych online w związku z epidemią koronawirusa: z wychowawcami, psychologiem poradni psychologiczno – edagogicznej, na zajęciach specjalistycznych, wskazanie stron internetowych na których umieszczane są aktualne informacje MEiN, MZ, GIS.

2. Rekomendacja do oglądania lub wspólne obejrzenie i omówienie treści filmów, w których nauczyciele akademicy Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu w przystępny sposób mówią o drogach zakażenia koronawirusem i jak się przed nim ustrzec oraz jak wygląda przebieg i leczenie chorego z koronawirusem -
 you tube:”Koronawirus okiem epidemiologa” - prof. dr hab. Jacek Wysocki
 “Koronawirus okiem naukowca” - dr hab. Piotr Rzymiski
 “Koronawirus okiem klinicyst” - prof. dr hab. Iwona Mozer-Lisewska
1. Przekazanie uczniom wiadomości i materiałów: Koronawirus książka dla dzieci.

ROZDZIAŁ III

Treści i zadania wychowawczo-profilaktyczne

Treści i zadania Programu Wychowawczo - Profilaktycznego w szkole zgodnie z obszarami w klasach I – III i oddziały przedszkolne.

Obszar	Zadania i sposób realizacji w klasach I - III	Odpowiedzialny
Zdrowie - edukacja zdrowotna SFERA FIZYCZNA	<p>Działania promujące zdrowie. Propagowanie zdrowego trybu życia i aktywności fizycznej poprzez naukę oraz rozsądne gospodarowanie czasem wolnym. Rozgrywki sportowe dla klas I, II, III na Dzień Dziecka. Stosowanie ciekawych form ruchu na zajęciach sportowych. Ruch na świeżym powietrzu szczególnie w czasie pandemii – stosowanie się do zaleceń MEiN. Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, organizacja wycieczek nastawionych na aktywność ruchową (ścieżka zdrowia, ścieżki rowerowe). Dbalność o higienę pracy przy komputerze w przypadku nauki zdalnej oraz higienę osobistą poprzez współpracę z pielęgniarką szkolną. Zachowywanie zasad bezpieczeństwa w okresie pandemii. Udział oddziałów przedszkolnych w programie „Pierwsza pomoc i przedszkolaki”. Udział oddziałów przedszkolnych w grupie 5-6-latków w innowacji pedagogicznej pt „ Ruch, muzyka, taniec”.</p>	Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, nauczyciele wychowania fizycznego, dyrektor szkoły, pedagog, psycholog, pielęgniarka szkolna, zaproszeni goście.
	<p>Propagowanie zdrowego trybu życia. Kształtowanie nawyków dbania o zdrowie</p>	Nauczyciele edukacji

	<p>i higienę osobistą. Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia. Przestrzeganie procedur związanych z pandemią. Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej. Dostosowanie sprzętu szkolnego do wzrostu oraz indywidualnych potrzeb ucznia. Fluoryzacja i zachęcanie do dbania o higienę jamy ustnej. Zwracanie uwagi na ubiór odpowiedni do pogody. Zwracanie uwagi na właściwą postawę ciała. Udział uczniów klasy II w projekcie logopedycznym „Profilaktyczne badanie słuchu i mowy wśród uczniów klas I w województwie świętokrzyski”.</p>	<p>przedszkolnej wczesnoszkolnej, nauczyciele, psycholog, pedagog, rodzice, pielęgniarka, specjaliści, logopeda.</p>
	<p>Likwidowanie deficytów rozwojowych, w szczególności u dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, dydaktyczno-wyrównawcze, rewalidacyjne, logopedyczne uwzględniające potrzeby uczniów. Zajęcia rozwijające: szachy, robotyka, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne, taneczno-ruchowe, teatralne, gry i zabawy matematyczne, plastyczne – techniczne. Pomoc w odrabianiu lekcji. Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, psycholog, pedagog, rodzice, specjaliści.</p>
	<p>Zasady prawidłowego odżywiania się. Realizowanie programów: "Mleko i owoce w szkole". Świadome spożywanie wartościowego drugiego śniadania. Rozsądne dokonywanie świadomych wyborów z korzyścią dla zdrowia. Przestrzeganie zasad zbiorowego żywienia w czasie pandemii.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, psycholog, pedagog, rodzice.</p>
	<p>Popularyzacja aktywnych sposobów spędzania wolnego czasu. Organizowanie konkursów o tematyce zdrowotnej "Tydzień Sportu". Organizowanie imprez sportowych, gier i zabaw ruchowych z zachowaniem zasad bezpieczeństwa w okresie pandemii. Dofinansowywane przez MEiN szkolne wycieczki edukacyjne w następujących kategoriach do wyboru przez nauczycieli: Śladami Polskiego Państwa Podziemnego, Śladami Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Kultura i dziedzictwo narodowe, Największe osiągnięcia polskiej nauki.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, rodzice.</p>
	<p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku. Kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej wczesnoszkolnej,</p>

	<p>skutkowego. Uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin. Propagowanie akcji społecznych „Sadzenie roślin”, „Sprzątanie świata”, „Dzień Ziemi”. Udział w II edycji projektu „Ekokulturalne przedszkole.”, Mamo, tato wolę wodę”</p>	<p>nauczyciele przedmiotów przyrodniczych</p>
<p>Relacje – kształtowanie postaw społecznych, patriotycznych, proekologicznych SFERA SPOŁECZNA</p>	<p>Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju. Przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi. Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów. Kultura na co dzień wyrazem szacunku do siebie i drugiego człowieka. Używanie zwrotów grzecznościowych w sytuacjach życiowych.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, nauczyciele przedmiotów, pedagog, psycholog.</p>
	<p>Poznanie praw i obowiązków ucznia. Zapoznanie uczniów z prawami człowieka oraz śledzenie i omawianie bieżących wydarzeń w kontekście respektowania tych praw. Zachęcanie uczniów do pomocy koleżeńskiej udzielanej uczniom zagrożonym niedostosowaniem społecznym. Systematyczne monitorowanie obecności uczniów na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych w czasie nauki stacjonarnej w szkole oraz w czasie nauki zdalnej.</p>	<p>Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i innych przedmiotów, wychowawcy klas, pedagog, psycholog.</p>
	<p>Poszanowanie tradycji naszego kraju. Udział w uroczystościach patriotycznych: rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę, uchwalenia konstytucji 3 Maja. Konkurs plastyczny „Dzieje naszego kraju”, muzyczny „Śpiewamy o Polsce”. Aktywny udział w rocznicy obchodów wybuchu II wojny św. na Drygulcu.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, poloniści, historycy.</p>
	<p>Wyrabianie szacunku do przyrody. Dbanie o środowisko przyrodnicze. Udział w akcji „Sprzątanie świata”, „Dzień Ziemi”. Udział w II edycji projektu „Ekokulturalne przedszkole”. Udział oddziałów przedszkolnych grupy 5-6-latków w innowacji pedagogicznej pt. „Ekologiczne gry i zabawy matematyczne”</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, przedszkolnej, poloniści, historycy, nauczyciele przedmiotów przyrodniczych</p>

	<p>Kształtowanie przyjaznych relacji międzyludzkich i międzykulturowych. Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej. Integracja zespołu klasowego poprzez wspólne działania (wycieczki, zabawy, projekty). Okazywanie szacunku rodzicom, osobom starszym, pracownikom szkoły. Organizowanie uroczystości klasowych (np. Dzień Babci, Dziadka, Dzień Rodziny itp.). Uświadamianie uczniom i ich rodzicom zagrożeń wynikających z aktów przemocy. Udział w akcjach charytatywnych: zbiórka książek, pieniędzy „Góra Grosza” przyborów szkolnych, zabawek, odzieży dla najbardziej potrzebujących.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, pedagog, rodzice.</p>
	<p>Kultura na co dzień – uczymy porozumiewać się ze sobą. Kształtowanie pozytywnych relacji w klasie. Sposoby rozwiązywania własnych problemów. Integracja uczniów i rodziców podczas organizowanych imprez, zabaw, wycieczek. Wyróżnianie uczniów o wysokiej kulturze osobistej w czasie nauki stacjonarnej oraz zdalnej.</p>	<p>Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, nauczyciele, wychowawcy, pracownicy szkoły, psycholog, pedagog, rodzice.</p>
	<p>Profilaktyka agresji i przemocy w szkole. Uświadomienie uczniom, czym jest agresja i przemoc oraz jak sobie z nią radzić. Kształtowanie umiejętności zastępowania agresji, wnioskowania moralnego oraz kontroli emocji. Zapobieganie konfliktom w środowisku szkolnym. Eliminacja wulgaryzmów. Stosowanie zwrotów grzecznościowych w szkole i konsekwentne reagowanie na wszelkie przejawy agresji. Promowanie zasad szacunku, zaufania i życzliwości. Rozpoznawanie przyczyn ataków agresji, obserwacja i monitorowanie zmian zachowań uczniów (omawianie przyczyn konfliktów z uczniami). Organizowanie spotkań, prelekcji, spektakli profilaktycznych w formie stacjonarnej lub zdalnej. Bieżące informowanie rodziców o przejawach agresji – rejestr zachowań agresywnych. Objęcie pomocą socjoterapeutyczną uczniów sprawiających problemy wychowawcze.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, nauczyciele, pedagog, psycholog, rodzice, przedstawiciel policji.</p>
	<p>Wzmacnianie odpowiedzialności za mienie własne i społeczne. Dyżury nauczycieli podczas przerw. Kontrola zachowań pozytywnych i negatywnych.</p>	<p>Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej,</p>

	<p>Monitorowanie wpisów w dzienniku elektronicznym dotyczących zachowań agresywnych.</p>	<p>nauczyciel biblioteki, pedagog, psycholog, pracownicy niepedagogiczni szkoły, dyrektor szkoły.</p>
	<p>Podjęmowanie działań w zakresie samorządności uczniów. Wybory do Samorządu Uczniowskiego oraz samorządu klasowego. Organizacja życia kulturalnego w szkole. Propagowanie i udział w akcjach charytatywnych. Podnoszenie prestiżu szkoły w oczach uczniów i społeczności lokalnej. Organizacja imprez okolicznościowych jeśli sytuacja pandemiczna pozwoli z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. Umożliwienie uczniom wykazania się inicjatywą i przedsiębiorczością. Dbalność o gazetki szkolne, dekorowanie klas zgodne z wytycznymi GIS i MZ. Inicjatywy uczniowskie - udział uczniów w projektach szkolnych. Wyrabianie odpowiedzialności za prawidłowe funkcjonowanie szkoły - uczniowie współgospodarzami szkoły. Reprezentowanie szkoły podczas uroczystości lokalnych jeśli sytuacja pandemiczna pozwoli.</p>	<p>Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, uczniowie Samorząd Uczniowski, Rada Rodziców, dyrektor.</p>
	<p>Współpraca z rodzicami. Czynna współpraca nauczycieli z rodzicami. Zebrania z rodzicami, dni otwarte w miarę możliwości, wycieczki. Zapoznanie rodziców z głównymi aktami i programami szkoły oraz współpraca przy ich tworzeniu. Uwzględnienie propozycji Rady Rodziców przy tworzeniu Programu Wychowawczo-Profilaktycznego, organizacji imprez szkolnych zgodnie z wytycznymi MEiN, GIS, MZ. Wspólne organizowanie imprez. Podnoszenie wiedzy pedagogicznej rodziców poprzez spotkania ze specjalistami. Pedagogizacja rodziców. Współpraca z Radą Rodziców - wybór „trójek klasowych” (początek IX) rady rodziców. Pomoc rodzinom zagrożonym niedostosowaniem społecznym lub znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej wczesnoszkolnej, nauczyciele przedmiotów, dyrektor szkoły, pedagog, psycholog, Rada Rodziców.</p>
<p>Kultura – wartości, normy i wzory zachowań SFERA DUCHOWA</p>	<p>Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji. Określanie swojej</p>	<p>Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, nauczyciele przedmiotów,</p>

	<p>przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym. Uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność jeśli sytuacja pandemiczna pozwoli.</p>	<p>nauczyciel bibliotekarz, specjaliści, zaproszeni goście.</p>
	<p>Wychowanie do wartości i kształtowanie patriotycznych postaw uczniów. Prowadzenie zajęć wychowawczych o tematyce patriotycznej kl. I-III (symbole narodowe, patriotyzm, godło i hymn narodowy, czym jest niepodległość, honor, uczciwość, Polak, prawa i obowiązki obywatelskie). Spotkania czytelnicze.</p>	<p>Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, bibliotekarz.</p>
	<p>Kształtowanie postaw. Wychowanie do wartości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej, polskiej i europejskiej oraz kształtowanie postaw patriotycznych, - Kształtowanie postaw patriotycznych i więzi z własnym regionem, - Kształtowanie umiejętności życia w społeczeństwie. <p>Kształtowanie polskich tradycji, kultywowanie obyczajów. Tworzenie gazetek okolicznościowych - uwzględnianie zasad bezpieczeństwa związanego z pandemią Opieka nad miejscami pamięci narodowej na pobliskim parafialnym cmentarzu, Drygulcu.</p> <p>Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci. Organizowanie lekcji muzealnych, wycieczek, spotkań z ciekawymi ludźmi (artystami i twórcami regionalnymi), przedstawicielami samorządu lokalnego. Organizowanie i udział uczniów w uroczystościach rocznicowych. Organizowanie klasowych spotkań okolicznościowych. Poszerzenie wiedzy na temat Unii Europejskiej. Organizacja apeli okolicznościowych, imprez ogólnoszkolnych. Przybliżenie wiedzy związanej z regionem, w którym żyjemy.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, nauczyciele przedmiotów.</p>

<p>Kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw. Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, nauczyciele przedmiotów.</p>
<p>Inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia. Przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów.</p>	<p>Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, nauczyciele przedmiotów, nauczyciel doradztwa zawodowego</p>
<p>Upowszechnianie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych wśród dzieci. Rozpoznawanie i kierowanie zainteresowaniami literackimi. Wyrabianie i pogłębianie u uczniów nawyku czytania i uczenia się. Prowadzenie różnych form pracy z czytelnikiem: rozmowy o książkach, udzielanie porad w wyborach czytelniczych, gry literackie, konkursy, głośne czytanie i słuchanie. Zachęcanie rodziców do akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, „Czytamy z Fajniakami – kolejna edycja”, „<i>Moralność pani Dulskiej</i> Gabrieli Zapolskiej lekturą jubileuszową, dziesiątej odsłony Narodowego Czytania.” Spotkania z twórcami literatury dziecięcej. Organizowanie wyjść na lekcje czytelnicze do biblioteki. Udział w konkursach czytelniczych i recytatorskich organizowanych przez szkolną bibliotekę.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, nauczyciel bibliotekarz, poloniści, historycy</p>
<p>Zainteresowanie uczniów tematyką własnego regionu. Realizacja tematu na lekcjach przedmiotowych oraz godzinach wychowawczych. Organizowanie wyjść związanych z tematyką własnego regionu. Organizowanie konkursów wiedzy o regionie. Odwiedzanie lokalnych miejsc pamięci narodowej- cmentarz parafialny mogiły poległych żołnierzy z czasów I, II wojny światowej. Zapoznanie uczniów z symbolami narodowymi i tradycją szkoły (zakup nowego sztandaru dla szkoły do reprezentowania szkoły na zewnątrz.).</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, nauczyciele przedmiotów, specjaliści, Rodzice.</p>

	<p>Kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka. Podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania.</p>	<p>Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, rodzice, nauczyciele przedmiotów.</p>
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych) SFERA PSYCHICZNA</p>	<p>Zapoznanie uczniów i rodziców z obowiązującymi w szkole regulaminami. Zapoznanie ze Statutem Szkoły, Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, Regulaminem Oceniania, Przedmiotowymi Zasadami Oceniania i wszystkimi procedurami bezpieczeństwa obowiązującymi w szkole szczególnie podczas pandemii. Regulaminem korzystania z szatni szkolnej i przebieralni na zajęcia wf. Organizowanie spotkań ze specjalistami w celu zaznajomienia uczniów z prawem oraz skutkami jego naruszania. Konsekwentne reagowanie na przejawy agresji i niewłaściwego zachowania.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog, rodzice, pracownicy policji.</p>
	<p>Określenie pozytywnych i negatywnych emocji. Rozpoznawanie uczuć. Wzmacnianie wiary we własne możliwości, budowanie pozytywnej samooceny. Stres i sposoby radzenia ze stresem. Omawianie sposobów rozwiązywania własnych problemów. Zajęcia wzmacniające pewność siebie i poczucie własnej wartości szczególnie w czasie pandemii. Niwelowanie niepowodzeń szkolnych jako źródła stresu i negatywnych emocji. Udział uczniów w zajęciach wspomagających z matematyki, języka polskiego, języka angielskiego zaproponowanych przez MEiN w celu wyrównania braków w wiadomościach i umiejętnościach.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog.</p>
	<p>Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z trudnościami poprzez wykorzystanie bajek terapeutycznych i literatury dla dzieci. Odczytywanie fragmentów książek, omawianie sytuacji bohaterów. Zachęcanie do sięgania po odpowiednią literaturę.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, nauczyciel biblioteki, nauczyciele świetlicy, psycholog, pedagog.</p>
	<p>Informowanie rodziców o rodzajach i formach pomocy proponowanych przez instytucje wspierające szkołę. Organizowanie spotkań pedagogizujących dla rodziców związanych z problemami i zagrożeniami współczesnej młodzieży. Pedagogizacja rodziców podczas wywiadówek lub spotkań on-line jeśli zaistnieje taka konieczność. Kierowanie uczniów na badania do PPP. Zapewnienie pomocy w nauce (zajęcia uwzględniające potrzeby uczniów, rewalidacyjne, korekcyjno – kompensacyjne, rozwijające uzdolnienia, kompetencje emocjonalno – społeczne, logopedyczne specjalistyczne). Stworzenie</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, pedagog, psycholog, nauczyciele przedmiotów.</p>

<p>uczniom możliwości uczestniczenia w kołach zainteresowań oraz organizacjach działających na terenie szkoły.</p>	
<p>Bezpieczeństwo w drodze do szkoły i w szkole. Wdrażanie do zachowania bezpieczeństwa i ostrożności w drodze do szkoły. Realizacja programów: "Bezpieczna droga do szkoły". Omawianie zasad zachowań obowiązujących w szkole i w drodze do szkoły, ze szczególnym uwzględnieniem najmłodszych uczniów, znajomość regulaminów klasopracowni, boiska szkolnego, placu zabaw, biblioteki, świetlicy. Zapewnienie bezpieczeństwa w okresie pandemii w czasie zajęć szkolnych, podczas przerw międzylekcyjnych, wycieczek, wyjść poza teren szkoły, aktywnego i bezpiecznego wypoczynku. Solidne wypełnianie dyżurów nauczycielskich w każdym miejscu szkoły.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, nauczyciele przedmiotów, psycholog, pedagog, rodzice, pracownicy policji.</p>
<p>Bezpieczeństwo poza szkołą. Realizacja programów: „Klub Bezpiecznego Puchatka”. Bezpieczne spędzanie ferii zimowych oraz wakacji - pogadanki, metody aktywne, ćwiczenia praktyczne, dyskusje, codzienne rozmowy.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, nauczyciele przedmiotów, pedagog, rodzice, pracownicy policji</p>
<p>Zwiększenie bezpieczeństwa uczniów poprzez kontrolowanie monitoringu. Analiza monitoringu w ciągach komunikacyjnych szkoły. Rozmowy z uczniami i rodzicami.</p>	<p>Wychowawcy Pedagog, dyrektor szkoły.</p>
<p>Zapoznanie uczniów z drogą ewakuacyjną szkoły. Znajomość „ciągów komunikacyjnych” i dróg ewakuacji na terenie szkoły. Znajomość regulaminów obowiązujących na basenie. Omawianie zasad bezpiecznego spędzania przerw, zachowania się w trakcie lekcji i na imprezach szkolnych szczególnie w czasie pandemii. Próbnny alarm przeciwpożarowy - październik.</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, nauczyciele przedmiotów, dyrektor inspektor bhp.</p>
<p>Wspieranie rozwoju dziecka młodszego w szkole. Zapewnienie stałej opieki nauczyciela prowadzącego. Objęcie dzieci opieką po lekcjach w świetlicy przygotowanej specjalnie pod kątem wymagań dzieci oraz rodziców pracujących zawodowo, zachowując reżim sanitarny. Realizacja specjalnego programu adaptacyjnego dla uczniów klasy I.</p>	<p>Pedagog, psycholog z poradni, nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, pracownik Poradni</p>

<p>Pedagogizacja rodziców pod kątem motywacji do uczenia się kształtowania dojrzałości emocjonalnej dzieci.</p>	<p>Psychologiczno-Pedagogicznej.</p>
<p>Wspieranie dzieci i uczniów o różnych potrzebach edukacyjnych. Realizacja zaleceń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Dostosowanie metod pracy do potrzeb uczniów. Prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno – wyrównawczych, rewalidacyjnych uwzględniających potrzeby uczniów, socjoterapeutycznych, logopedycznych i gimnastyki korekcyjnej – dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Szerzenie postaw tolerancji wśród uczniów. Zwalnianie uczniów z nauki drugiego języka obcego na podstawie wniosku rodzica i orzeczenia poradni ze względu na stan zdrowia, niepełnosprawność.</p>	<p>Wszyscy nauczyciele, nauczyciele odpowiedzialni za organizację zajęć specjalistycznych, dyrektor</p>
<p>Ochrona uczniów przed uzależnieniem od cyberprzestrzeni. Kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimedii. Zajęcia dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom od cyberprzestrzeni oraz świadomego korzystania ze środków masowego przekazu. Prowadzenie pogadanek na temat kontaktów w Internecie.0</p>	<p>Nauczyciele informatyki, edukacji wczesnoszkolnej, przedszkolnej, pedagog, psycholog, pielęgniarka szkolna, rodzice, pracownicy policji i poradni psychologiczno-pedagogicznej.</p>
<p>Rozwijanie kompetencji informatycznych dzieci i młodzieży. Udział uczniów w konkursach szkolnych i pozaszkolnych. Organizacja Międzyszkolnego Konkursu Informatycznego dla klas III „Mój przyjaciel komputer”. Uczenie świadomego i bezpiecznego korzystania z Internetu „Akcja Dzień Bezpiecznego Internetu”. Organizacja kół rozwijających zainteresowania informatyczne uczniów. Promowanie i rozwijanie talentów. Prowadzenie lekcji z wykorzystaniem technologii informacyjnej szczególnie w przypadku konieczności nauczania zdalnego.</p>	<p>Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, nauczyciele przedmiotów.</p>
<p>Jestem ostrożny w kontaktach z nieznanymi. Kształtowanie umiejętności zachowania ostrożności w kontaktach z nieznanymi. Nauka mówienia „nie”</p>	<p>Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej,</p>

	w określonych sytuacjach. Kształtowanie umiejętności zachowania się w niebezpiecznych sytuacjach. Pogadanki profilaktyczne.	nauczyciele przedmiotów, rodzice, pracownicy policji.
	Udzielanie pierwszej pomocy. Zabezpieczenie ucznia przed nieszczęśliwym wypadkiem – realizacja treści związanych z zasadami udzielania pierwszej pomocy medycznej. Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom w wspólnych przestrzeniach szkolnych.	Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, wszyscy nauczyciele, pracownicy szkoły dyrektor
	Dostarczenie uczniom wiedzy o szkodliwości używek: palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze). Nigdy nie sięgaj sam po leki. Czy zawsze mogę spróbować tego, czym poczęstuje mnie kolega, koleżanka lub osoba obca? Realizacja programu edukacji antynikotynowej dla uczniów klas I – III „Nie pal przy mnie proszę”, „Czyste powietrze wokół nas”.	Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, nauczyciele przedmiotów, pedagog, psycholog, rodzice.
	Działalność opiekuńcza szkoły. Realizacja przez szkołę zaleceń zawartych w orzeczeniach i opiniach PPP. Dostosowanie procesu dydaktycznego do zaleceń PPP. Orientacja w sytuacji materialnej rodzin uczniów, konsultowanie z pracownikami socjalnymi GOPS. Integracja zespołów klasowych. Motywowanie rodziców do przedstawiania opinii i orzeczeń wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Korygowanie wad postawy, wymowy. Monitorowanie uczestnictwa dzieci w zajęciach korekcyjnych oraz zajęciach wyrównawczych. Dostosowanie wyposażenia klas – ławek, krzesełek do wzrostu dzieci i zapewnienie higienicznych warunków nauki szczególnie w okresie pandemii. Zapewnienie środków dezynfekujących, zachowywanie dystansu społecznego.	Nauczyciele edukacji przedszkolnej, wczesnoszkolnej, pedagog psycholog, pielęgniarka szkolna, nauczyciele, dyrektor szkoły, zespół wychowawczy, nauczyciele świetlicy, logopeda, zespoły klasowe.

Treści i zadania Programu Wychowawczo - Profilaktycznego w szkole zgodnie z obszarami w klasach IV - VIII

Obszar	Zadania i sposób realizacji w szkole zadania w klasach IV - VIII	Odpowiedzialni
Zdrowie - edukacja zdrowotna	Działania promujące zdrowie. Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują. Kształtowanie	Wychowawcy, nauczyciele wychowania fizycznego,

<p>SFERA FIZYCZNA</p>	<p>umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego. Propagowanie zdrowego trybu życia i aktywności fizycznej poprzez naukę oraz zachowywanie bezpieczeństwa w okresie pandemii. Rozsądne gospodarowanie czasem wolnym. Organizowanie imprez sportowych, gier i zabaw ruchowych. Obchody Tygodnia Sportu. Stosowanie ciekawych form ruchu na zajęciach sportowych. Ruchu na świeżym powietrzu. Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, organizacja wycieczek nastawionych na aktywność ruchową (ścieżka zdrowia, ścieżki rowerowe). Dbalność o higienę pracy oraz higienę osobistą poprzez współpracę z pielęgniarką szkolną. Dbanie o bezpieczeństwo podczas każdego rodzaju zajęć. Dbalność o higienę pracy przy komputerze w trakcie nauczania zdalnego.</p>	<p>pedagog szkolny, psycholog szkolny, rodzice, pielęgniarka szkolna, zaproszeni goście.</p>
	<p>Propagowanie zdrowego trybu życia. Kształtowanie nawyków dbania o zdrowie i higienę osobistą. Zapoznanie z zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia. Przestrzeganie wytycznych MEiN , GIS, MZ w okresie pandemii w trosce o zdrowie własne i innych. Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej. Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. Dostosowanie sprzętu szkolnego – ławek , krzesełek do wzrostu oraz indywidualnych potrzeb ucznia. Fluoryzacja i zachęcanie do dbania o higienę jamy ustnej. Zwracanie uwagi na ubiór odpowiedni do pogody. Zwracanie uwagi na właściwą postawę ciała.</p>	<p>Wychowawcy, rodzice, nauczyciele wychowania fizycznego, specjaliści.</p>
	<p>Likwidowanie deficytów rozwojowych, w szczególności u dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości. Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. Prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, rewalidacyjnych, dydaktyczno - wyrównawczych uwzględniających potrzeby uczniów, logopedycznych, socjoterapeutycznych, gimnastyki korekcyjnej. Pomoc w odrabianiu lekcji uczniom potrzebującym pomocy. Udział uczniów w zajęciach wspomagających zaproponowanych przez MEiN z języka polskiego , matematyki, języka</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, specjaliści, rodzice.</p>

	<p>angielskiego celem wyrównania braków w wiadomościach i umiejętnościach spowodowanych przez pandemię.</p> <p>Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.</p>	
	<p>Zasady prawidłowego odżywiania się. Realizowanie programów: "Mleko i owoce w szkole". Świadome spożywanie wartościowego drugiego śniadania. Dokonywanie świadomych wyborów żywności z korzyścią dla zdrowia.</p> <p>Realizacja Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj formę” współorganizowanego przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców w ramach realizacji strategii WHO dotyczącej diety, aktywności fizycznej i zdrowia. Cele programu to przede wszystkim: edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród uczniów, wdrażanie do aktywnego stylu życia oraz zapoznanie z zasadami stosowania zbilansowanej diety.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
	<p>Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje. Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
	<p>Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości. Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko i długoterminowych. Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. Rozwijanie wiary we własne siły.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
<p>Relacje – kształtowanie postaw społecznych, patriotycznych, proekologicznych</p> <p>SFERA SPOŁECZNA</p>	<p>Poznanie praw i obowiązków ucznia. Zapoznanie uczniów z prawami człowieka oraz śledzenie i omawianie bieżących wydarzeń w kontekście respektowania tych praw. Zachęcanie uczniów do pomocy koleżeńskiej udzielanej uczniom zagrożonym niedostosowaniem społecznym. Systematyczne monitorowanie obecności uczniów na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych w szkole i w czasie nauki zdalnej.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>

	<p>Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju. Przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi. Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
	<p>Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób. Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej. Kulturalne odnoszenie się do siebie. Eliminowanie wulgaryzmów z życia społeczności uczniowskiej. Docenianie i nagradzanie postaw uczniowskich z wysoką kulturą osobistą.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
	<p>Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju. Przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi. Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
	<p>Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów. Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej. Integracja zespołu klasowego poprzez wspólne działania (wycieczki, zabawy, projekty). Okazywanie szacunku rodzicom, osobom starszym, pracownikom szkoły. Organizowanie uroczystości klasowych (np. klasowy opłatek, mikołajki). Uświadamianie uczniom i ich rodzicom zagrożeń wynikających z aktów przemocy. Udział w akcjach charytatywnych: "Góra grosza"- zbiórka pieniężna, zbiórka książek, przyborów szkolnych, zabawek, odzieży dla najbardziej potrzebujących.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>

	<p>Kształtowanie przyjaznych relacji międzyludzkich i międzykulturowych. Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej. Integracja zespołu klasowego poprzez wspólne działania (wycieczki, wyjazdy). Okazywanie szacunku rodzicom i osobom starszym. Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. Uświadamianie uczniom i ich rodzicom zagrożeń wynikających z aktów przemocy.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
	<p>Realizowanie programu profilaktycznego „Spójrz inaczej” – rozwijanie umiejętności rozpoznawania, nazywania i wyrażania własnych uczuć a przede wszystkim radzenia sobie z agresją, uczuciami złości i trudnościami wieku dziecięcego.</p>	<p>Specjaliści, wychowawcy, pedagog, psycholog.</p>
	<p>Kultura na co dzień – uczymy porozumiewać się ze sobą. Kształtowanie pozytywnych relacji w klasie. Sposoby rozwiązywania własnych problemów. Integracja uczniów i rodziców podczas organizowanych imprez, zabaw, wycieczek. Wyróżnianie uczniów o wysokiej kulturze osobistej poprzez nadanie im tytułu „Klasowego Ambasadora Kultury” i „Szkolnego Ambasadora Kultury”.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
	<p>Profilaktyka agresji i przemocy w szkole. Uświadomienie uczniom, czym jest agresja i przemoc oraz jak sobie z nią radzić. Kształtowanie umiejętności zastępowania agresji, wnioskowania moralnego oraz kontroli emocji. Zapobieganie konfliktom w środowisku szkolnym. Eliminacja wulgaryzmów. Stosowanie zwrotów grzecznościowych w szkole i konsekwentne reagowanie na wszelkie przejawy agresji. Promowanie zasad szacunku, zaufania i życzliwości. Rozpoznawanie przyczyn ataków agresji, obserwacja i monitorowanie zmian zachowań uczniów (omawianie przyczyn konfliktów z uczniami). Organizowanie spotkań, prelekcji, spektakli profilaktycznych. Bieżące informowanie rodziców o przejawach agresji – rejestr zachowań agresywnych. Objęcie pomocą socjoterapeutyczną uczniów sprawiających problemy wychowawcze.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, przedstawiciel policji.</p>
	<p>Wzmacnianie odpowiedzialności za mienie własne i społeczne. Dyżury nauczycieli podczas przerw. Kontrola zachowań pozytywnych i negatywnych. Monitorowanie wpisów w dzienniku elektronicznym</p>	<p>Nauczyciele, wychowawcy, pedagog, psycholog, pracownicy</p>

	zachowań agresywnych. Prowadzenie pogadań na godzinach wychowawczych oraz pogadań z policjantem na temat skutków dokonania czynów wandalizmu i kradzieży mienia.	niepedagogiczni szkoły, dyrektor szkoły.
	<p>Podjęcie działań w zakresie samorządności uczniów. Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, drużyna,). Wybory do Samorządu Uczniowskiego oraz samorządu klasowego. Organizacja życia kulturalnego w szkole. Propagowanie i udział w akcjach charytatywnych. Podnoszenie prestiżu szkoły w oczach uczniów i społeczności lokalnej. Organizacja imprez okolicznościowych. Umożliwienie uczniom wykazania się inicjatywą i przedsiębiorczością. Dbalność o gazetki szkolne, dekorowanie klas. Inicjatywy uczniowskie - udział uczniów w projektach szkolnych. Wyrabianie odpowiedzialności za prawidłowe funkcjonowanie szkoły - uczniowie współgospodarzami szkoły. Reprezentowanie szkoły podczas uroczystości lokalnych.</p>	Nauczyciele, wychowawcy, Samorząd Uczniowski, Rada Rodziców, dyrektor.
	<p>Kształcenie zawodowe oparte na ścisłej współpracy z pracodawcami. Rozwój doradztwa zawodowego. Udzielanie pomocy uczniom w osiąganiu umiejętności podejmowania decyzji o wyborze zawodu i kierunku dalszego kształcenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wyzwalanie aktywności uczniów w kierunku samopoznania i samooceny, - Modyfikacja samooceny w przypadku, gdy odbiega ona od realnych możliwości (zawyżona lub zaniżona), - Pomoc uczniom w pogłębianiu wiedzy o interesujących ich zawodach, - Kształtowanie potrzeby konfrontowania oceny swego stanu zdrowia z wymaganiami wybranego zawodu, - Kształtowanie odpowiedzialności za własny rozwój zawodowy, - Uświadomienie uczniom konieczności konfrontowania wiedzy o zawodach z wiedzą o sobie i aktualnymi trendami na rynku pracy, - Wyrabianie w uczniach pozytywnych postaw wobec pracy, - Współdziałanie z rodzicami w realizacji powyższych zadań, - Gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej (o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych szkół) w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych. 	Wychowawcy, pedagog, psycholog, nauczyciele - specjaliści, przedstawiciele zawodów.

	<p>Współpraca z rodzicami. Zapoznanie rodziców z głównymi aktami i programami szkoły oraz współpraca przy ich tworzeniu. Czynna współpraca nauczycieli z rodzicami. Zebrania z rodzicami, dni otwarte, wycieczki. Pedagogizacja rodziców. Uwzględnienie propozycji Rady Rodziców przy tworzeniu Programu Wychowawczo-Profilaktycznego, organizacji imprez szkolnych oraz kiermaszów. Wspólne organizowanie imprez. Podnoszenie wiedzy pedagogicznej rodziców poprzez spotkania ze specjalistami. Współpraca z Radą Rodziców i klasowymi oddziałami rady rodziców wybór na początku września „trójek klasowych” do rady rodziców. Pomoc rodzinom uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
	<p>Poszanowanie tradycji naszego kraju. Udział w uroczystościach patriotycznych: rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę, uchwalenia konstytucji 3 Maja. Konkurs plastyczny „Dzieje naszego kraju”, muzyczny „Śpiewamy o Polsce”, recytatorski „Polska moja Ojczyzna”, rocznicy wybuchu II wojny św. na Drygulcu.</p>	<p>Dyrektor nauczyciele poloniści i historyk, nauczyciele przedmiotów</p>
	<p>Wyrabianie szacunku do przyrody. Ochrona roślin i zwierząt. Dbanie o środowisko przyrodnicze. Udział w akcji „Sprzątanie świata”, „Dzień Ziemi”, „Ratujemy kasztanowce”. Konkurs plastyczny „Rośliny i zwierzęta pod ochroną”.</p>	<p>Nauczyciel przyrody, biologii, geografii, wychowawcy.</p>
<p>Kultura – wartości, normy i wzory zachowań SFERA DUCHOWA</p>	<p>Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego. Kształtowanie postaw. Wychowanie do wartości: - Kształtowanie przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej, polskiej i europejskiej oraz kształtowanie postaw patriotycznych - Kształtowanie postaw patriotycznych i więzi z własnym regionem - Kształtowanie umiejętności życia w społeczeństwie. Kształtowanie polskich tradycji, kultywowanie obyczajów. Tworzenie gazetek okolicznościowych, prowadzenie kroniki szkoły. Opieka nad miejscami pamięci narodowej na pobliskim parafialnym cmentarzu i Drygulcu. Lekcje muzealne, wycieczki, spotkania z ciekawymi ludźmi (artystami i twórcami</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>

	<p>regionalnymi) w miarę możliwości, przedstawicielami samorządu lokalnego.</p> <p>Organizowanie i udział uczniów w uroczystościach rocznicowych. Organizowanie klasowych spotkań okolicznościowych. Poszerzenie wiedzy na temat Unii Europejskiej. Organizacja apeli okolicznościowych, imprez ogólnoszkolnych. Przybliżenie wiedzy związanej z regionem, w którym żyjemy.</p>	
	<p>Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji. Określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym. Uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
	<p>Kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw. Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
	<p>Wychowanie do wartości i kształtowanie patriotycznych postaw uczniów. Prowadzenie zajęć wychowawczych o tematyce patriotycznej kl. IV-VIII (symbole narodowe, patriotyzm, godło i hymn narodowy, czym jest niepodległość, honor, uczciwość, Polak, prawa i obowiązki obywatelskie. Udział w uroczystościach patriotycznych: rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę, uchwalenia konstytucji 3 Maja. Konkurs plastyczny „Dzieje naszego kraju”, muzyczny „Śpiewamy o Polsce”, recytatorski „Polska moja Ojczyzna”.</p>	<p>Nauczyciele historii nauczyciele przedmiotów i wychowawcy, pedagog.</p>
	<p>Inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia. Przygotowanie do radzenie sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści nauczyciel doradztwa zawodowego</p>

	<p>Upowszechnianie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych wśród dzieci. Rozpoznawanie i kierowanie zainteresowaniami literackimi. Wyrabianie i pogłębianie u uczniów nawyku czytania i uczenia się. Prowadzenie różnych form pracy z czytelnikiem: rozmowy o książkach, udzielanie porad w wyborach czytelniczych, gry literackie, konkursy, głośne czytanie i słuchanie. Zachęcanie rodziców do akcji „Cała Polska czyta dzieciom” dla uczniów edukacji wczesnoszkolnej. Spotkania z twórcami literatury dziecięcej. Organizowanie wyjazdów na lekcje czytelnicze do biblioteki. Udział w konkursach czytelniczych organizowanych przez szkolną bibliotekę. Udział w akcji „Czytamy przedszkolakom”. Udział uczniów w „Dyktandzie Niepodległościowym”</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
	<p>Zainteresowanie uczniów tematyką najbliższego regionu. Realizacja tematu na lekcjach przedmiotowych oraz godzinach wychowawczych. Organizowanie wyjazdów związanych. Organizowanie konkursów wiedzy o regionie. Odwiedzanie lokalnych miejsc pamięci narodowej – cmentarz parafialny mogiły poległych żołnierzy z czasów I, II wojny światowej. Aktywny udział w uroczystościach patriotycznych związanych z rocznicą wybuchu II wojny światowej na Drygulcu.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, uczniowie.</p>
	<p>Kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania. Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych) SFERA PSYCHICZNA</p>	<p>Zapoznanie uczniów i rodziców z obowiązującymi w szkole regulaminami. Zapoznanie ze Statutem, Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, Regulaminem Oceniania, Przedmiotowymi Zasadami Oceniania, regulaminami i procedurami bezpieczeństwa obowiązującymi w szkole szczególnie w czasie pandemii, regulaminem korzystania z szatni szkolnej oraz przebieralni na zajęcia wf. Organizowanie spotkań ze specjalistami w celu zaznajomienia uczniów z prawem oraz skutkami jego naruszania. Konsekwentne reagowanie na przejawy agresji i niewłaściwego zachowania.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści, pracownicy policji.</p>

<p>Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i profilaktyczna w celu przeciwdziałania narkomanii. Poprzez programy profilaktyczne oraz pogadanki z wychowawcami, psychologiem i pedagogiem szkolnym należy informować uczniów o konsekwencjach sięgania po alkohol, papierosy i środki odurzające.</p> <p>Należy również położyć nacisk na uświadamianie rodziców i uczniów odnośnie szkodliwości napoi energetycznych, papierosów.</p> <p>Cały czas należy kształcić wśród uczniów umiejętność asertywności oraz umiejętność podejmowania samodzielnych decyzji oraz odpowiedzialności za ich skutki.</p> <p>Należy edukować nauczycieli i rodziców pod kątem rozpoznawania nowych sposobów odurzania się i używanych w tym celu przedmiotów popularnych wśród nastolatków, która pomoże zwiększyć ich czujność.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści, pracownicy policji.</p>
<p>Realizowanie projektu „Żyjmy zdrowo bez nałogów” – dostarczenie wiedzy o uzależnieniach od psychoaktywnych substancji chemicznych takich jak: alkohol, narkotyki, tytoń, leki psychotropowe. Uświadomienie ryzyka, jakie ponosi młody człowiek sięgając po używki. Przygotowanie młodzieży do świadomego wyboru w sprawach dotyczących środków uzależniających. Pokazanie uzależnienia jako problemu rodziny. Pokazanie skutecznych sposobów odmawiania picia alkoholu w trudnych sytuacjach. Zajęcia warsztatowe dla uczniów pt. „Stop - Wulgaryzmy”- nie tylko pięścią stosujesz przemoc! Uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z zachowań przemocowych w tym podkreślenie konieczności dbania o estetykę słowa i kulturę bycia.</p>	<p>Specjaliści, wychowawcy, pedagog, psycholog.</p>
<p>Realizowanie programu „Znajdź właściwe rozwiązanie”. Przystwojenie wiedzy o tym, że: nikotyna występująca we wszystkich postaciach tytoniu jest narkotykiem, palenie tytoniu pociąga za sobą zarówno przejściowe, jak i długofalowe skutki fizjologiczne, estetyczne i zdrowotne, zaprzestanie palenia przynosi korzyści natychmiastowe oraz korzyści w przyszłości, wpływ na decyzję o podjęciu palenia mają osobiste przekonania oraz rodzina, rówieśnicy i środki masowego przekazu, większość dzieci, młodzieży i dorosłych nie pali, reklamy papierosów na całym świecie są często ukierunkowane na dzieci i młodzież, dzieci i młodzież mogą skutecznie oprzeć się presji palenia, sprzedaż i palenie papierosów podlega przepisom</p>	<p>Specjaliści, wychowawcy, pedagog, psycholog.</p>

<p>prawa i normom społecznym. Kształtowanie postaw: zobowiązujących do niepalenia, dumy z faktu niepalenia, odpowiedzialności za własne zdrowie. Rozwinięcie umiejętności do: przekazywania wiedzy i wyjaśnienia własnych postaw wobec palenia tytoniu, wspierania innych ludzi, by nie podejmowali palenia, przeciwstawiania się paleniu tytoniu, określania korzyści przebywania w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, wspierania ludzi palących, którzy pragną zerwać z nałogiem.</p>	
<p>Określenie pozytywnych i negatywnych emocji. Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. Rozpoznawanie uczuć. Wzmacnianie wiary we własne możliwości, budowanie pozytywnej samooceny. Stres i sposoby radzenia ze stresem szczególnie w czasie pandemii. Omawianie sposobów rozwiązywania własnych problemów. Zajęcia wzmacniające pewność siebie.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, psycholog, pedagog.</p>
<p>Informowanie rodziców o rodzajach i formach pomocy proponowanych przez instytucje wspierające szkołę. Organizowanie spotkań pedagogizujących dla rodziców związanych z problemami i zagrożeniami współczesnej młodzieży. Pedagogizacja rodziców podczas wywiadówek. Kierowanie uczniów na badania do PPP. Zapewnienie pomocy w nauce (zajęcia uwzględniające potrzeby uczniów, rewalidacyjne, rozwijające: szachy, robotyka, psychoedukacyjne, korekcyjno – kompensacyjne, specjalistyczne). Stworzenie uczniom możliwości uczestniczenia w kołach zainteresowań oraz organizacjach działających na terenie szkoły.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>
<p>Zwiększenie bezpieczeństwa uczniów poprzez kontrolowanie monitoringu. Analiza monitoringu. Rozmowy z uczniami i rodzicami.</p>	<p>dyrektor szkoły.</p>
<p>Zapoznanie uczniów z drogą ewakuacyjną szkoły. Znajomość „ciągów komunikacyjnych” i dróg ewakuacji na terenie szkoły. Omawianie zasad bezpiecznego spędzania przerw, zachowania się w trakcie lekcji i imprez szkolnych. Próbnny alarm przeciwpożarowy – październik.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, dyrekcja, inspektor bhp.</p>

<p>Wspieranie uczniów o różnych potrzebach edukacyjnych. Realizacja zaleceń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Dostosowanie metod pracy do potrzeb uczniów. Prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, rewalidacyjnych, dydaktyczno – wyrównawczych, rozwijających uzdolnienia: szachy, robotyka, koło matematyczne uwzględniających potrzeby uczniów, socjoterapeutycznych, logopedycznych i gimnastyki korekcyjnej – dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Orientacja w sytuacji materialnej rodzin uczniów, konsultowanie z pracownikami socjalnymi GOPS. Monitorowanie uczestnictwa dzieci w zajęciach korekcyjnych oraz zajęciach wyrównawczych. Szerzenie postaw tolerancji wśród uczniów. Zwalnianie uczniów z nauki drugiego języka obcego na podstawie wniosku rodzica i orzeczenia poradni ze względu na stan zdrowia, niepełnosprawność.</p>	<p>Wszyscy nauczyciele, nauczyciele odpowiedzialni za organizację zajęć specjalistycznych.</p>
<p>Ochrona uczniów przed uzależnieniem od cyberprzestrzeni. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci. Kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów. Zajęcia dotyczące przeciwdziałaniu uzależnieniom od cyberprzestrzeni oraz świadomego korzystania ze środków masowego przekazu. Szkolenie dla rodziców dotyczące zagrożeń i przepisów prawnych związanych z cyberprzemocą. Higiena pracy przy komputerze podczas zdalnego nauczania.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści, pielęgniarka szkolna, rodzice, pracownicy policji i poradni psychologiczno-pedagogicznej.</p>
<p>Rozwijanie kompetencji informatycznych dzieci i młodzieży. Udział uczniów w konkursach szkolnych i pozaszkolnych. Uczenie świadomego i bezpiecznego korzystania z Internetu „Akcja Dzień Bezpiecznego Internetu”. Organizacja kół rozwijających zainteresowania informatyczne uczniów. Promowanie i rozwijanie talentów.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.</p>

	Prowadzenie lekcji z wykorzystaniem technologii informacyjnej szczególnie w przypadku konieczności wprowadzenia zdalnego nauczania w okresie pandemii.	
	Jestem ostrożny w kontaktach z nieznanymi. Kształtowanie umiejętności zachowania ostrożności w kontaktach z nieznanymi. Nauka mówienia „nie” w określonych sytuacjach. Kształtowanie umiejętności zachowania się w niebezpiecznych sytuacjach.	Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści, pracownicy policji.
	Udzielanie pierwszej pomocy. Zabezpieczenie ucznia przed nieszczęśliwymi wypadkami – realizacja treści związanych z zasadami udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w ramach zajęć lekcyjnych. Pogadanka, prezentacja, ćwiczenia praktyczne.	Pracownicy WOPR, wychowawcy, nauczyciele, pedagog.
	Znajomość prawa. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. Udział uczniów w spotkaniach informacyjnych.	Wychowawcy, pedagog, psycholog, pracownicy policji.
	Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?	Wychowawcy, doradca zawodowy - nauczyciel
	Dostarczenie uczniom wiedzy o szkodliwości używek: palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze). Nigdy nie sięgaj sam po leki. Czy zawsze mogę spróbować tego, czym poczęstuje mnie kolega, koleżanka lub osoba obca? Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. Realizacja programu edukacji antynikotynowej dla uczniów klas starszych „Znajdź właściwe rozwiązanie”.	Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.
	Realizowanie Wojewódzkiego Programu Profilaktyki Używania Substancji Psychoaktywnych "Porozmawiajmy o zdrowiu i nowych zagrożeniach". Realizowanie programu z zakresu profilaktyki nikotynizmu „Bieg po zdrowie” w klasach IV. Programy realizowane we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Opatowie.	Koordynator, wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagog, psycholog, specjaliści.

ROZDZIAŁ IV

Ewaluacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Program Wychowawczo-Profilaktyczny nie jest dokumentem zamkniętym, może ulegać zmianom wraz ze zmieniającą się rzeczywistością wychowawczą szkoły. Analiza jego skuteczności będzie polegać na bieżącym monitorowaniu oraz corocznie dokonywanej ewaluacji. Okresowego podsumowania efektywności działań wychowawczo-profilaktycznych dokonuje w obrębie zespołu klasowego wychowawca, a do oceny całokształtu tych oddziaływań, powołany przez dyrektora jest zespół nauczycieli. Wyniki ewaluacji są jawne i prezentowane w postaci raportu. Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- analizę dokumentacji,
- przeprowadzanie ankiet wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- rozmowy z rodzicami,
- wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczyciel

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Publicznej Szkoły Podstawowej w Bidzinach został uchwalony w dniu 23.09.2021r. przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną oraz uzyskał pozytywną opinię Samorządu Uczniowskiego.

Program może być modyfikowany w miarę potrzeb i wpływu propozycji zagadnień do modyfikacji.

Program wchodzi w życie z dniem 28.09.2021r.

Program został podpisany przez: p.o. dyrektora szkoły
p.o. DYREKTORA SZKOŁY

mgr Ewa Sidor

Radę Rodziców:

Samorząd Uczniowski: